

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný,
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh čí khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřěw će!

F.

Sěrbske njedželske kópjena.

Wudawa so kóždu kóbotu w Smolerjez knihicziščezěrní w Budyschinje a je tam sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostacž.

2. njedžela po tjuoh kralach.

Jan. 2, 1.—11.

Ješuš na kwaš w Kana w Galilejskej.

Swojeho Sbožnika najhusejšižo pschi tuch namašamy, kiž su w někajkej nusi a teho dla jeho pomogy potrebni. Wón sam je tón prawy šmilny Samaritski a je pschezo na puczu, so by sa tymi pytał, kiž su mjes rubježnikow padnyli, a jim jich rany swobalał. Hdy by dženska hiščeje widomny mjes nami khodžil, kaž wón njewidomny mjes nami steji, bychmy jeho najhusejšižo pschi srudnych a tyschenych nadeschli a widželi, so tu srudnej wudowje šylsy trěje, tam wopuščežene džěčo psched spytowanjom šchituje a tu khoremu bolosčeje bjerje atd. Ale tež do nascheho wješela wón s nami kóbu dže, so by jo nam šwjeczil a powjetschil a šnano tež, hdžež by w nich žadny jěd sa naš težał, jón s nich šwuczahał. Tak nam nasche džěnsnišče ščenje nascheho Sbožnika na kwaš w Kana pokazuje. Dwoje pak chzemy s tuteho ščenja nawuknyč:

1. So nasch Sbožnik tam dže, hdžež jeho prošča.

Hdžež so žadny kwaš hotuje, tam šebi ludžo wšchelake pschi šebi žadaju. Wo rjane wjedro prošča, teho runja wo to, so bychu wšchitzy prošcheni strowi byli atd. Wošebje pak je tež kwašneho doma žadanje, so ničto, kiž je prošcheny, šo šapowjedzil njeby. To drje so druhdy stanje, a kwašneju staršcheju a šlubjeneju to jara hrjebje, so je jedyn s jich pscheczělstwa jich pscheproschenje šebi mało wažil a tak hańbu na kwašny dom čzišnył. Takže šapowjedženje je sa kwašne wješele nimale to šamo, šchtož

šornjatko šele sa wodu; wono zyle wješele nakash. Duž prošch jenož tuch, kiž wěšče pschińdu. A hlaj, tón najwošebnišchi, kiž je hdy na žanym kwašu byl, wěšče pschińdze a šo njesapowě, mjenujzy Ješuš, twój Sbožnik. Teho njesabudž prošnyč. Ale tak dha jeho prošnyč? „Kwašnymaj staršchimaj w Kana w Galilejskej,“ ty prajiš, „bě to lohka wěž. Wonaj jeho šnajeshtaj a jeho rtnje abo pišnje pscheproshtaj. Ale tak chzu ja jeho prošnyč?“ To ničo njemóžne njeje. Štykń šwojej ruzy k modlitwoje a wolaj šo k njemu, so by wón šlubjeneju požohnował, so by jeju čzišuju šdžeržal a jeju rukow džělu šo poradzić dał. Takže wolanje tón šnješ šlyšchi a jo sa pscheproschenje na kwaš pschimošnje a po nim tež čzini. Hdyž pak šy jeho na kwaš wuproshtł, dha jeho šašo s domu njewotehnaj. Hdyž šo hošče k blidu šydaju, njeh njeje přenje, šchtož šo stanje, so herzy šadžělaju, ale so šo blidowe paczerje wuspěwaju. A tež pošdžišcho dyrbi pschezo na hoščoch widžecž byčž, so wjedža, so je Ješuš šrijedža mjes nimi. Hdžež pak šo sa kwašnym blidom hižom hrěšchi a šchryštusž dyrbi hižom na kwašnym dnju kwašny dom wopuščežicž, tak mohł wón potom w domje mlodeju mandželskej pschezo wostacž? Duž wuprosch šebi jeho na kwaš a měj jeho tež tam kěžbu. Šotom wón tež w domje wostanje a w nim

2. njepschestanje šwoje džimny čzinič.

Tamny kwašny dom bě do nusi pschischol. Wulka tuta nusa njebě, ale njelube to nawoženi a njewješče a jeju staršchimaj tola běšče, so na winje pobrachowašče. Tola tak chzyla w tym domje nusa byčž, hdžež je kral

njebješow a semje šam pšchitomny? Lědma nusa hrosnyč pocza, bē jej hižom wotpomhane, a hdyž bēchu winowe farany prošne, bē ja to schěsež wodowych kortow i najlěpšchim winom napjelnjennych, so móžachu czerpacž, kaž wjele chychu. Tak tón Anjes hiščeže dženša džiwnje došč pomha a niz jenož na kwašnym dnju, ale pšches zyly čaš mandželstwa. Hdžež šo mandželstimaj na sešchědžiwjenu hłowu šloty wēnz staji a wonaj čzi nētko pomjedataj wo šandžennych čašach a tež wo přenich lětach šwojeho mandželstwa, dha wot wšchelafich šlyšich, so bēšchtaj i najwjeteškej nusu šapoczałoj. Hižom přeni džen po kwašu, přjedy hacž staj po přenju pokrutu khlēba poštałoj, bēšchtaj na čžežke džeło hicž dnyrbjałoj, so byšchtaj ju šaplacžicž mohłoj. A tak staj šo wjele lēt i nusu bēdžicž mēłoj. Pošdžišcho pať je we wšchēm i šbožu šchło, šo mataj nētko džěczi šastarane a šamaj na štary džen hiščeže rjany pjenjes i pšhibērkej. Prašchesch šo potom jeju, šchto je to było, šchtož je jimaj i šbožu dopomhało, hacž šnano dobri šušodža abo dobre, plódne čašy abo nēčajke herbštwo, dha widžišch, so ruzy štyknjetaj a prajitaj: „Nē, to niz a nicžo druge tajke; Šesuš šam je nam pomhał a naš wodžil a naš we wšchēm žohnował. Šemu šamemu wšchōn džak šlušcha!“ Wōn wšchať nam po šwojej mudrej radže najpřjedy nusu woptacž dawa, so bychmy šebi pošdžišche šbože čzim bóle wažili a šo jeho njehōdnych njescžinili. Tuto šbože pať nam wobradžicž, wjetšche abo mjēšche, pošdžišcho abo přjedy, wōn ženje njeshabudže. Duž kōždy derje čzini, kiž šebi jeho waži, so by wōn, tón Anjes, kiž džiwny čzini, w jeho domje won a nuts khdžil a jōn se šwojimi džiwnami wobšbožował. Šamjeń.

Kř.

Šhwalba mandželstwa.

(P. Gerhard.)

Sirach 26.

Šlej, mandželsta, kiž lubuje
Tu Boha Anjesa wobštajnje,
Se hōdna wjazy šhwalenja,
Hacž parle wšchē, kiž semja ma.

Muž jejny šmē šo i wutrobu
Ma šwērnošč i špušchčecž mandželstu;
Se jašny, šradny jeho dom
A žiwnošč njepobrachnje jom'.

Šoh' lubuje, joh' njerudži,
A žiwjenje jom' pšchēšlōdšchi;
We horju jemu šlicžuje
Trošcht, radu tak, kaž šamōže.

Len, plat je jejne wješele,
Tež wē, šchtož w domje trēbne je;
Šlej, wšcheho šama pšchima šo,
Ma prošy došč, mēr porēdko.

Šso wopašuje pošcžiwje
A pšchezo džēla šprōžniwje,
Se šradna, hdyž wšcho došonja,
Ma čžož bē myšle šložila.

Hdyž drusy šwēzu hašcheja,
Se wona hiščeže džēława;
Šlej, wodnjo, w nozy štražuje,
A Bōh ju ša to žohnuje.

Šichež i mudrošču ert wotewrja
A džěczi, čželedž rošwucža
Se šłowom, tak wjesč pošcžiwje
A prawe maju žiwjenje.

Šlej, šynojo, kiž i Boha ma,
Čzi i wutrobu ju lubuja;
Muž čžeščzi šwoju mandželstu,
A šhwali šbōžnje šo a ju.

Tež džowki i šubłom njebroja,
Šsu lubošneho wašchnička;
Šlej, ty pať moja šrōna šy
A pšchetrijechišch wšchē wyšožy.

Šchto pomha wašchnje šwonkowne?
Šchto wašchnje rjane, lubošne?
Hdyž žona Boha boji šo,
Se šhwalby hōdna wšche wšchoh'.

Te šutki, kotrež čzini tu,
Šaž rjana, jašna šwēza šu;
Šso pšchecžišchčža hacž do njebja,
A šwēcža šo bjes pšchēstacža.

S. Brōška.

Wopitžowe džěcžo.

Małeho Šurkowny nan bēšche wopitž, kotryž wjetšchi džēł šwojeje šašlužby w forcznje pšchecžinjeschē. Mačž šedžeschē domach w hubjenštwje a žalosčzi a nadžijeschē šo polēpšchenja; ale mužowa wobštejnosč bu dale a bóle hōršcha. Duž pšchēdewša mały Šurk, nana jeho rošžahłošczi wutorhnyč. W nozy, hdyž bē šo mačž hižom i španju lehnyla, poda šo wōn po wušlich hašach mēšta do teje forczny, w kotrejž nan šwoje wjecžory pšchetrojeschē. Mužžy a žōnške tu w pižanej mēšchēžy mjesh šedžachu, špēwachu a žortowachu, šurjachu a pijachu, tak šo bu Šurka pšchi tymle napohladže šatrach a wōn bojašnje wrōcžo štupecž chychšche. Ale wōn špomni na lubu mačžet doma a na šlubjenje, jej date, a džěšche šhroble do přēdka. Ničtō šo jeho njewoprašča: Šchto tudy pntajch, mały? — njeshadžewany wōn šwōj pucž dale džěšche, hacž škōncžnje w jenej štwje šwojeho nana namaka.

Lědy jeho hōlcžez wuhłada, bēžeschē i njemu, wobja se šwojimaj małymaj rucžkomaj jeho šchiju a džěšche se šylšojthmaj woczomaj: „Nano, njehašch domoj pšchitčž? Mačž je tak hubjena a my wšchitžy šmy šrudni. Nano, luby nano, poš domoj!“

To trjechi nanowu wutrobu. Wōn teho hōlcžez do šwojeju rukow šamtny a i šchepotaznym hłōškom rjekny: „Šak, mōj luby šynko, ty šy po mnje pšchitšchol? Ša i tobu du.“

To bēšche kōnz; forczma jeho ženje šašo njewohlada.

F.

Njejšy dha ty kšchčeny.

Šedyn wjecžor džěšche Dr. Luther pšches hašy mēšta Wittenberga. Šichi tym pntny, šo jedyn i jeho pšchecželow, Šieronymuš Weller, kiž bu pošdžišcho šuperintendent w Šreibergu, přjedy njeho džē, wot tyšchnošče štuleny a čžežko šdychujžy. Luther pšchitšupiwšchi i njemu šo jeho woprašča: „Nō, mōj luby pšchecželo, tak šo čzi wjedže?“ — „„Ač““, šrudny pšchecžel wotmolwi, „„mi šo jara hubjenje wjedže; ja njewēm, tak to pšchitčže.““ — Luther šnapschecžiw: „Šieronymje, njejšy dha ty kšchčeny?“ — Pšchecžel jeho šrošymi. Wōn šawda šwojim šylšam a bološčam dobru nōž a bu šašo šradny a šbožowny čžłowjek.

F.

Manowska wutroba.

W jenedej wšy blifko města bydlešche schewz, wo kotrymž nichto ničeho šleho prajicž njemóžesche. Ma jedyn ras wón i zyktoje wuwosta, njehodžesche wjazy k Božemu blidu a pytasche ho i wěštej strachocziwošču ludži smincž, tať so jim to nadpado- wasche. Bórny na to sfuczi ho w blifkim měsče rubježny nadpad na stareho, bohateho sastojnika. S woprědka njemějachu sa šóst- nikom žaneho šlěda; ščoncžnje ščózi ho tufanje na spomnjeneho schewza; wón bu wyschnošči jako podhladny wošjewjenny, do psche- pytanja wšaty, a pschicžiny sawiny ho množachu; ale sajaty twjerdže přejesche a wošebje wšchě wopnyty duchowneho wotpofajomasche.

Duž šapadžechu na myšl, jene i jeho džěczi k njemu do jastwa dowjesč. Žeho džoweczička dyrhjesche jeho wopnytač. Žako wón tu žyle njenadžizy k šebí šastupicž wuhlada, womjelnj twjerdemu mužej wutroba. Wón ju i horzym pľafanjom wobja a napominašche ju škutnje i tymi šłowami: „Budžě pilne w šchuli! Šedžbujesche na wšcho! Njehodžesche jeno do žanych šahrodow! Nje- bječesche nikomu ničžo! Tež na polu ludžom ničžo njewšmicže! Šraj to šwojemu bratrej a rjeln to šwojej maczeri! Šimacze-li i žyła ničžo, dha tradajesche tať dolho hacž móžesche; potom pať dobrých ludži wo dar prošesche! Ššchi jedži ženje modlitwu njefabudžesche! Modlcze ho wšchitke dnj, a macze-li tež jeno mały krusch šhlěba! Šwoja macž dyrbi waš ščóždy džěš modlicž wuczič! Šžitajesche šedmy šlaw ščenika Mateja; čžinčesche po jeho šłowach! W tychle knihach (a pschi tutjch šłowach wón na bibliju pofasa) čžitajesche pilnje! Budžich ja přjedy w nich čžitať, njebudžische so mnu tať daloko pschischo. Wšmicže šebí na mni šwarnowazy pschiklad!“ — Šětko hacle tón muž jašne a wobschěrne wušnacze wotpofaži a bšesche sa dušchepastyrški wobšhad pschisťupny.

F.

Boži šud.

Šowjedancžko je Šserbow.

(Šofracžowanje.)

Druhu njedželu po nowym lěče šetka ho Šolan je starym Šwojecžkom i Šr., šwojim něhduschim towaršchom. Šjes druhim šowjedaschtaj wo wohnju a Šolanowych nowych twarjenjach. „Šchoda jenož“, džesche Šwojecžk, „so po tebi tajki polleňtať kublo doštanje, tón njebudže šebí na nim prawje došč šastacž wjedžesč; na nje by burški šyn prawy byl, kiž mohł tať hospodaricž kať ty. Šle Šanžo, šwoje nahromadžene pjenjesh jemu tola do rukow njedaj, hewať je rosmjeta myšlo, so ma wšcheho došč.“

Ma to wotmolwi Šolan: „Šrosmjetanja ho njebaju. Šroniz ŠMichať je rošomny a nashonjenny čžlowjek, njeje ani do wulžy- čžinjenja.“

„Džiwne ho druhdy čžini; šchto by šebí myšlil, so šmėjesh tajkeho pschichodneho šyna. Šrjedy mēnjach pschi šebí, našch Šětr a wascha Šanža byšchtaj prawej hromadže byłoj; mohłoj ho šemja- nam runacž! Ššym hižom wo tym rěčzał, hdyž wot wohnja domoj pschidžesche a mi tu krašnu nowinku pschinjese. Šlej Šětrje, prajach, nješšy ty hlupy dundyr, so po Šanžu šchol nješšy, hdyž je Šolan tajki šlub ščžiniť; šchtož je tamnyť došonjať, to by ty tež mohł. Šle našch Šětr čži jako prawy burški šyn do čžesče džerži, wón mi wotmolwi: Džědo, to ho njehodžesche, radny bych Šolanej k woli ščžiniť, njebudžische wón jeno pschischať; ale tať by ho šdalo, so šym jeho kublo kať wotrocž šašlužicž čžył. Š to by trjeba był! Šak bychu ho mi ludžo šmjeli, so šym holžy dla do wohnja lěš! Džědo, mamy telko, so žanu na drošy pytač njetrjebam. — Nje- móžach jeho šwaricž, njebudžich šam hinať čžiniť; došel šu to myšle, kiž burškemu šynej pschisťeja.“

Šolanej čžyšche ho tajkemu hlupemu šamolwjenju šmjecž,

wobšnježi pať ho a džesche: „Šš, wasch Šětr je šchwarny pachol, ale — njeměj mi sa šlo — do wohnja ho jemu njehasche. Šě přjedy pschi mni, hacž šym tón šly šlub ščžiniť, — šhodžesche tam kať ščžka wokolo horzeje pjećenje — a hdyž Šroniz ŠMichať po Šanžu džesche, ho jemu šmėjesh.“

„Ma tajkeho pjeracha tola!“ rjelnj Šwojecžk. „Šłody lud ma džiwne waschnja, šchto je Šětr jeno myšlil? — Šłody lud čži žaneho rošoma wjazy nima! — Našch je hižom přjedy pschi wohenju, hdyž hišesche tať šle njeje byčž mohł, njewėri šebí do domškeho — a pošdžischo lěse tam tamón, wopali ho a roščepje šebí ruku. Šwopradžesche je dušchne, so ho džěčžom wole njeda. — Šdy bych tam jenož byl, budžich jemu pschikasať: Šětrje, ty pón- džesch po nju. Šaj, džěczi dyrbišch pschewo na wotežny mēčž, so čži něšchto hlupesche njefehraja. — Šerje tola, so tam wascha holza wostala njeje.“ — Šak rěčesche šary Šwojecžk, došel pať jemu Šolan njewotmolwi, poča šašo: „Šak wón danjo šlyšchach, je i Šroniz ŠMichaťom hěrje; boja ho pjećža wo jeho žiwjenje. Šnjebudžesch drje šrudny, jeli so wumrjesche?“

Šolan njehasche prawdu prajicž a wotmolwi: „Što ho pofaže, tať daloko hišesche i nim njeje.“

„Šo ho čže kať blada woprašam: Šchto mašch jim myšle dacž, dyrbjal-li ŠMichať wumrjesč? Šmyšlu, mało niz, hewať tebie wobřesča.“

Šak rucze hacž ho jeju pucžej džěleschtaj, da Šolan šwojemu towaršchej božemje, došel bē na njeho njewolny. Š hdyž doma jeho rěče pschemyšlesche, bu prawje hněwny na njeho, džesche pschi šebí: „Štón čže mje wuššuchowacž, hacž kublo ŠMichaťej radny dam; to pať je moja šaroscž. Š temu mje hišesche wuššmėchuje, so mam pschichodneho šyna i niškeho šempšchidžjenja — tón tajki hinajšchi, njech mi jenož pschidžesche! Čžini, kať by pachol i wulkeho kubla i lěpscheho pjećeny byl! — Šemu šlubu dyrbi šebí Šanža ŠMichaťa wšacž! — Čžył widžesč, šchto ma mi šchto roštas- wacž.“

Šišesche mnoho moškotasche do ho, doniž Šanža njepšchidžesche. Ma tu ho nětko wuššchape, rjelnjwšchi: „Šanža, ty mi i Šwojecž- kez, Šjesdušchiz abo i Šoldrakez hólžami ničžo njeměj; wšchac wěsch, šchto je twój nawožen.“

„Šle nano, nješšym džě ženje i nimi ničžo mēla, šchto tola myšlišch?“

„Šwo to ho nimašch šaracž, šadžerž ho, kať mašch pschi- porucžene!“

„Šle nanko, njewēm, čžeho dla mje šwarisč. Šchto pať šu čže narěčželi? Šada ho twojemu šlubej podwol.“

„Šada abo njerada, wšcho jene! Šššch, šchto mašch pschisťasane, i tym je ščžonž!“

Šanža drje by rada šhoniť, šchto šu na nju narěčželi, ale njewėrjesche šej dalsche praščenja. Šimachu drje ju nanowe šwary, ale wješesche ho, so nan wo Šroniz ŠMichaťe i tajkej wěštosčju rěčži; došel ho přjedy bojesche, so mohł nan šwojej pschisťasch šwėrny njewostacž. — Šona mējeshche tež nusne, šwoje nashonjenje hnydom Šronizom šjewicž; došel pať k nim hič njemóžesche, wu- powjeda wšchitko jich Šarji pschi študni i šrutej pschisťasny, so ma to doma prajicž.

Šdyž Šanža pónželu psched wječžorom i pschisť pschidžesche, štejesche Šolan je starym Šwojecžkom psched šhěžu, a hdyž ju wu- hladašchtaj, praji Šwojecžk božemje a džesche pschidžesche: „Šš, Šanžo, njech to tať wostanje, ty pschidžesch jutije popoldnju.“

„Što ho rošemi, so pschidžesche!“

„Njeměj mi jenož ničžo sa šlo! Ščžera wopradžesche tať nje- mēnjach, čžyč jenož šanjescž, ty hižom wěsch!“

„Ššcho dobre, rošemju!“

Šanža bē žalofnje wčžipna, šchto štaj tať mjelcžesche mēloj;

dofelž pač bě ju nan saúdženy džej bješe wscheje winy tač kwaril, nochzysche so hnydom prafchecž. Po dlějšim wobkedžbomanju phtnywschi, so je nan džejk prawje dobrocžiny, njemóžesche řebi dobra byčž a praji: „Nanko, řchto řtaj ř Wojecžkom tola tač nufne měloj? Šmēm hudačž?“

„Šhudařch-li, moje dla!“

„Tač budža řuři nětko měnjane?“

„Šsnadž móžno“, wotmolwi Polan pořmėwkujo, „dyrbi řo mjelcžecž, doniž řwřhitko hotowe njeje.“

Řańža bě ř wotmolwu řpokojom a wjeřelesche řo řama, řo řa tač řanjekene řuři bliřke dořtanu; Polan pač, řo je Řańža jeho na něřchto ředžbneho řčiniřa, na čžož řam ani myřliř njebě.

Druhi džejk wjecžor řřchidže Polan domoj, hdyž řo Řańža na řřchafu hotowařche. Woprařcha řo jeho ručže: „Řó, řčže řřches jene řřchidřli?“

„Řaj, haj hotowe je!“

„Njeje wėrno, pol řta řř dodacž dyrbjal? Šřym wjazy řřřřchala hacž myřliřch!“

„Řaj, wo pol řčžě bě řecž, prawje mařch. Džejk wostař řařo doma, njech džowka řama dže. Ři řo řamemu wostudža a wotrocžłaj tu njeřřtaj.“

Hdyž bě džowka ř domu, řamřny Polan řřžžu a do řřřny řřchidřchidřchi pocža: „Řam čži něřchto prařicž.“

„Šchto, nano?“

„Wėřch, čžeho dla řřym pola Wojecžkež byl? Řiž řuřow dla, to bě jenož řódla.“

„Čžoho dla?“

„Tvoje dla!“

„Moje dla?“

„Řaj, tvoje dla! Šřym tebi — muža wobřarač. Wojecžkež Řėtr je twój nawoženja. řutřje wjecžor budže žyle mjelcžo řlub; řřmy to řa najłėpřche řóřnali.“

Řańža ředžeřche řřchi řokwrocže a njemóžesche je řřróženjom a ř horjom wopřėdka ani řłowa prařicž. Njeřdařche řo to řřřřchane, ale řrařchazy řón. Po řřwili hacłe wřchě moży čžėla řeřřberawřřchi řřekny: „Řano, luby nanko, nječžiř, nježadaj to! Špominař na řřwoju řřchidřahu!“

„Šchto řebje řřchidřaha řřara? řř mařch čžiničž, řchtož řa čžžu!“

„Nanko, njeřřamař řřwój řlub! Špominař na řřrařchny wohėř, řřpominař na njeboh mačžėřnu bojocž!“

„Ach, wařcha hłupa bojocž! — Wojač je dawno řřniř a řřchėřłal a nětko hacłe wohėř?“ —

„Ach, luby nano, nječžiř tač, bój řo řamołwjenja!“

„Moje řamołwjenje řř njeponjeřeřch, budž mi wo řřym ř měrom! Řaž řřym wotřecžal, tač budže!“

„Nanko, řř njeřřby řebi prawje rořmyřliř; řř tebe narečželi. Budž řřřchėny, njeřřchėřhwatař ničžo! Řořpomā, řř čžzeřch řřwoju řřchidřahu řřamačž!“

„Mjelcž! Ři ničřto ničžo njewotecžėri. Pořłuchajř mi, abo pař řřř!“

Břřnje Polan Řańžu tač řřrowje wotřokafař, řřmařche jeho tola řřpominaње na wójniřki čžař njelubje. Widžeřche řo w řřwojim řřarřym domřřkim řřchėd wonyř wřřřřřom a řřřřřchese řřwoje řłowa: „a břřnje řo mi wřřhitko na hłowje řřpalilo, njeřřchėradžu wař, tač wėrnje hacž je Bóh nad nami.“ Widžeřche řež, řač njeřřchecželojo woneho wřřřřřa, řokřehož bě tola řřchėradžil, na Wojecžkež řřuży řařřėřliřhu. Dyrbjesche řebi wuřnacž, řo řonina bojocž podarmo břřla njeje, řo je Bóh řřžo řa řřėnjju řřamānu řřchidřahu řřořřtanje dopuřřchėřil, řačž bě řo ročžil. Tola Polan wotřokafa řařo tule řřpomoznu myřličžku a džesche: „Šo řřym wřřřřřa řřchėradžil, čžzeřch mi wumjetowacž, dofelž čži po myřli njeřřřym? Wėm, čžeho-

dla řřym to čžiniř. Šchto to řebje řřara? Š řřym nje wostaj na řřokoj!“

„Ale nanko, njeřřama čži wumjetowacž, woprawdže řř. Ach, boju řo jeno řřchidřahi! Budž řřřchėny, njeřřchėřhwatař řo! Bóh řo njeđa wuřmėřowacž.“

Tola jeje řłowa bėřhu podarmo, wón ju wotřokafa: „Džerž řřbu! Šchtož čžžu, řo řřanje!“

Řańža widžiwřchi, řo jejne napominaње ničžo njeřřomha, nje-móžesche řo řřoro wjazy wobřnjėřicž. Najbóle řrařchachu ju myřle, řo ju řřamū a nana Bóže řřořřtanje njeřřminje. Njemóžesche řemū řřřřom wučžeknyčž, dofelž wjedžeřche, řo nan řřchidř řřwojim wostanje. Řřchėwulka řřřřřčłocž bě wbohū řařala, a myřle, ř kotřymiž čžžřřche řřřėdř nana wotřrařchicž, čžwilowachu řř řřamū najbóle. řež nan řřaneho řřokojā njemėjeřche, řřřėbařche jeho řřwėdomnje, ale bjeř řeho řo bř řo ř njeřřraweho řřučža wřřčžil, řřřařche wutrobny řřoruf řřohłušchicž a praji řřchidř řebi: „Šchto mořł mje ř řemū nucžicž, řo dyrbjal řemū řřřchėřjeř řřubło do řřbu walicž! Njeřřřřym bjeř řeho na njeho myřliř, hdyž řřym wone řłowa prařil. Šdy bř jeno řađžėřnyř, břch tola řřchėd nim mėř mėř.“

Tačle myřlesche řo Polan řřchėd řobu. Ale řeho, řřchėd kotřymž je wřřhitko řřamne, myřlicž njemóžesche, ani jeho řřořřtanju wučžeknyčž; řřchėd nim bě řřwoju řřchidřahu řřamačł, napominaње a dobru řadu řačžiřnyř.

(Řřchidřodnje řřčncženje.)

Řelko čłowřřkich woporow řř řebi wójny řaúdženeho řłřřřotka řřadali?

Wopory na čłowřřekach, kotřež je řebi minjėny řłřřřotł je řřwojimi wójnami řřadāl, jėdny ř najhorłiwřřchich řřėdarřow řa mėř w řřwėcže, řřofessor Charło Řřichel w Řarřřu, wobłicža, hdyž w řřwojim najnowřřřřim řřřřřu hřomādu řeřřřa, řelko čłowřřekow je we wójnach 19. řłřřřotka řřwoje řřwjenje řřubilo. Po jeho wobłicženju je 14 millijonow na to wařřnje řřčnz wřřalo. Wójny Řapoleona ř 8 millijonami na čžole řřeja; Řřřřřřej wójnje řo 300,000 řřchidřicža; řunje řelko itālřej wójnje; amerikāřřřim bėřřařřřřim bėđženjam 500,000, břamborřřřim řeřř. nėmřřřřim wójnam 800,000, ruřřo-turłowřřej wójnje 400,000; bėřřařřřej wójnje w řřokodniřchėj Amerizy 500,000 a wřřchėłakim kolonialnym eřřpedizijam w řřndiřřej, řonkinje, řřužnej Řřřřř, Řřřřř a t. d. dožřla 3 millijony. — Šdyž to čžitařch a wopomniřch, řřřřřařch, řač jara, jara nufne a řřėbne je, řo řřwėtej hodořne řřwony řřchėzo řařo a wóřřřřchō řřwony: „Mėř na řemi“.

M. H.

Wřřchėlake ř blřřka a ř đaloka.

— Řř Šřerbow Wójerowřřchego wotřřeřa řřřchčže řřřřřčž na to ředžbliwřch čžiniřny, řo maja řřwojich řřřřow, kotřychž čžžėđža řřřřny na řřchidřotowařnjju (řřřřřřřřř) řa řeminar we Wójereřach řřřřřčž, hacž do 1. řebruara pola mėřřchčžāřřřej rady we Wójereřach řamołwicž.

— W Řamjėnej pola Řařez je řo řaolřn namāł. Řėřotřř Řarłinarřo maja myřle, tam řaolřnowu řařřřřku řałozicž. Řřchėd řřřřřim řř dwė bursřej řřubłe řřřřř. Řřřřřenje je, hacž budža řamožicži dořčž, řřwoje wotřřohłady wumjeřcž.

— Řřřřřor je tač đerje ruřřřemū řřřřřej Šřřřřej, řřž je twjėřđžřřřnu Řorł Řřřřř řřřřřřčže řařřřř, řačž řež japařřřřřemū řřřřřej Řogijej, řřž je řř dobyř, najwřřřřřřř řřřř řo le mėřřřř (t. ř. řa řařřřřřř) řřřřřřř.

— Še Šřřřřřřřřej řřřřřa, řo řř tam řřřřřowē mječžele wulku řřřřřodu nacžiniře.